KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Sekondarja Subien, Kirkop

Marka

Eżami ta' nofs is-sena – 2013-2014

Rotta 3

IR-RABA' KLASSI **MALTI** **ĦIN: SAGĦTEJN**

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	Fi	Fii	Ġ	TOTAL
Marki	10	20	4	8	8	15	15	20	**100**
Marki tal-istudent									

Isem: ______________________________ **Klassi:** __________

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

- Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.
- Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Kummenti:

____

____

____

____

SILTA GĦALL-ISTĦARRIĠ:

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

Int u l-Oħrajn

Il-ħajja hi mibnija kollha kemm hi fuq ir-relazzjonijiet bejn il-bnedmin. Int min int, bilfors li jrid ikollok x'taqsam mal-oħrajn. Jekk inti għadek tifel, trid tgħix mal-familja tiegħek u ma' sħabek fl-iskola; jekk inti żagħżugħ, barra mill-ġenituri u minn ħutek, jista' jidħol ħaddieħor f'qalbek – dik li għad tkun l-hena tiegħek fid-dar; għal min hu missier ta' familja, barra minn dik ir-rabta, hemm ir-rabta l-oħra man-nies tax-xogħol. Relazzjonijiet oħrajn, barra minn dawn, hawn kemm trid: ħbiberiji, kumitat, membri f'każini u għaqdiet sportivi. Lanqas in-nisa ma jistgħu jgħixu għal rashom. Jekk il-mara ma tidħolx f'każini, xorta waħda trid tħabbat wiċċha mal-ġirien, ma' tal-growser, mal-ħajjata u kull fejn tmur biex taħseb għad-dar. *(par.1)*

Meta toqgħod taħseb kemm tiltaqa' ma' nies fil-ħajja, ma tarahiex bi kbira jekk xi darba ma tiġikx żewġ ma' kull min ikollok x'taqsam miegħu matul il-ġurnata u jkollok ixxellef xi ftit, imqar bla ma tkun trid, ir-relazzjoni li għandek ma' xi ħadd. Fid-dinja ma jistax ikun li togħġob lil kulħadd, lanqas jekk tkun taz-zokkor; u, barra minn dan, il-bniedem mhux dejjem issibu f'siktu. Kulħad jista' jkollu xi għali jew xi għawġ fuqu li, għalkemm int ma tkunx taf bih, lilu ma jħallihx jirraġuna sa barra jew ikompli miegħek bħas-soltu. Għalhekk trid tagħder lil dak li jkun għaliex ma tafx x'jista' jkun hemm fin-nofs. *(par.2)*

Naħseb li n-nies jiksruha l-aktar bejniethom minħabba l-egoiżmu u l-ambizzjoni. Dawn iż-żewġt isriep tħosshom fik, bħalma jħosshom kulħadd, fin-natura stess. Huma jġiegħluk taħseb li int importanti wisq iżjed milli int u għalhekk jidhirlek li għandek tkun aktar magħruf u aktar maħbub fis-soċjetà. Min hu bla skola u bla edukazzjoni jħoss ħafna x'jiġbdu lejn l-egoiżmu. Min għandu ftit kultura imma, flok ma joqgħod jaħseb kemm hawn li huma aqwa minnu, jixħet ħarstu 'l isfel lejn il-ħafna li mhumiex għorrief daqsu u malajr isib x'jonfħu u jimlieh bl-ambizzjoni. Iżda min hu għaref tassew jintebaħ li għadu dejjem fil-bidu tal-għerf xħin jara kemm għad fadallu x'jitgħallem. Aktar ma nkunu nħobbu nqallbu fil-kotba u nammiraw ix-xogħlijiet sbieħ tal-artisti l-kbar, aktar inħossu ruħna ċkejknin u b'hekk inrażżnu fina dik il-kburija u dik l-idea għolja li għandna tagħna nfusna. *(par.3)*

(Silta addatta minn *Lejn id-Dawl* ta' Dun Frans Camilleri)

A. FEHIM IT-TEST (10 marki)

1. Għaliex il-ħajja hija mibnija fuq ir-relazzjonijiet? *(par. 1)* (marka)

____

2. Kemm-il relazzjoni jsemmi l-awtur fil-każ ta' żagħżugħ? *(par. 1)* (marka)

____

3. Agħmel lista tar-relazzjonijiet kollha li l-bniedem jista' jkollu f'ħajtu, skont l-ewwel paragrafu.

____ (marka)

4. Għaliex il-kittieb jgħid li "Fid-dinja ma jistax ikun li togħġob lil kulħadd"? *(par. 2)* (marka)

____

5. X'jista' jagħmel l-għali li l-bniedem ikollu f'ħajtu? *(par. 2)* (marka)

____

6. Għaliex il-kittieb jissuġġerixxi li nagħdru lill-oħrajn? *(par. 2)* (marka)

____

7. Skont l-awtur, x'inhuma l-aktar żewġ affarijiet li jħassru r-relazzjonijiet? *(par. 3)* (marka)

____

8. Ma' xiex inhuma mqabbla l-egoiżmu u l-ambizzjoni? *(par. 3)* (marka)

____

9. X'jaħseb min hu *"għaref tassew"* ? *(par. 3)* (marka)

____

10. Kif nistgħu nikkontrollaw il-kburija fina? *(par. 3)* (marka)

____

B. GĦARFIEN IL-LINGWA (20 marka)

GRAMMATIKA/MORFOLOĠIJA

1. Oħroġ l-għerq ta': (a) **issibu** *(par. 2)* ______________

(b) **jintebaħ** *(par. 3)* ______________ (2 marki)

2. Imla l-vojt b'**konġunzjoni** xierqa skont it-tifsira li hemm fil-parentesi. (2 marki)

a. ____________ ikollok suċċess fil-futur tiegħek trid tistinka. *(tar-raġuni/kaġun)*

b. Kien qiegħed jara l-logħba ________ nqata' d-dawl. *(taż-żmien)*

3. Il-konġunzjoni ***jekk*** hi: **magħquda** _____ jew **magħżula** _____. (marka)

4. Daħħal **avverbju** skont kif mitlub fil-parentesi. (2 marki)

a. Iddeċidejna li nibqgħu ____________ għax kienet ix-xita . *(tal-post)*

b. Kulħadd għandu jsib ________ ħin għall-mistrieħ. *(tal-kwantità)*

5. Aqta' linja taħt l-**avverbju ta' nisel rumanz** f'din is-sentenza. (marka)

Min hu kapaċi jirraġuna b'mod intellettwali, jinduna li dejjem ikun fadallu aktar x'jitgħallem.

6. Oħroġ iz-zokk morfemiku ta': (3 marki)

(a) jirraġuna ______________

(b) ikompli ______________

(ċ) nammiraw ______________

LESSIKU/VOKABOLARJU

7. Ikteb x'ifisser dan il-kliem skont is-sens tas-silta: (2 marki)

a. għali *(par.2)* ________________________

b. inrażżnu *(par.3)* ________________________

8. Sib mis-silta kelma jew frażi li tfisser bħal: (2 marki)

a. ma jkollokx suċċess *(par.2)* ____________________________

b. jinduna *(par.3)* ____________________________

9. Fisser din is-sentenza: ***Il-bniedem mhux dejjem issibu f'siktu.*** *(par.2)* (marka)

____

ANALIŻI TESTWALI

10. Ikteb għal min jew għal xiex qed jirreferu l-pronomi mmarkati . (2 marki)

a. ***Lanqas in-nisa ma jistgħu jgħixu għal ras<u>hom</u>*** *(par. 1)*

____

b. **<u>Huma</u> jġiegħluk taħseb li int importanti wisq iżjed milli int.....** *(par. 3)*

____

SINTASSI

11. Irranġa din is-sentenza billi tħalli l-istess tifsira: (2 marki)

Għalhekk trid tagħder lil dak li jkun għaliex ma tafx x'jista' jkun hemm fin-nofs. *(par. 2)*

Minħabba li ____

____

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI 4 marki

(i) Daħħal dawn l-idjomi mit-taqsima "L-Elementi" f'sentenza biex toħroġ tifsirithom.

1. baqa' l-art ____

____(marka)

2. riħ isfel ____

____(marka)

(ii) Kompli dawn il-qwiel mit-taqsima "Għerf Prattiku"

3. Toqgħodx fuq għatba ______________________________(marka)

4. Aħżen ix-xemx______________________________ (marka)

D. ĦILIET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV (8 marki)

Xi jiem ilu attendejt *seminar* dwar ix-xorb alkoħoliku. Ikteb rapport ta' 60 kelma dwar dak li smajt f'dan is-*seminar* biex jiġi inkluż fir-rivista li l-iskola tiegħek toħroġ kull sena.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

E. TIFTIX – TRAWWIM KULTURALI (8 marki)

F'madwar 60 kelma ikteb x'sirt taf dwar **waħda** minn dawn it-temi kurrenti fil-proġett li għamilt din is-sena: *l-ambjent tad-dar; l-ambjant naturali; id-divertiment; l-ivvjaġġar; iż-żgħożija; ix-xiri; il-kura tas-saħħa; l-edukazzjoni; ġrajjiet kurrenti.*

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

F. BEJN ĦALTEJN (30 marka)

i. TAQSIMA TAL-POEŻIJA (15-il marka)

Aqra din il-poeżija u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:-

Naf li inti fqajjar mingħajr ħjiel ta' ħajja
w lid-dawl li tarmi lewn il-fidda msawwar
lilek misluf minn ħlieqa aktar setgħana;
l-ebda illużjoni ma baqagħli dwarek
għax issa nafek sewwa w m'għadnix narak
tilma u tħuf fid-dawl tal-fantasija;
'mma kif fil-għoli nilmħek qamar kwinta
issebbaħ is-smewwiet f'lejla sajfija,
ninsa dak kollu li kont għedtlek qabel,
u terġa' qalbi tfur bil-poeżija.

1. Isem il-poeżija: ____________________ (marka)
2. Kitbitha ____________________. (2 marki)
3. Il-versi huma ____________________. (marka)
4. ***'mma*** hi ____________________. (marka)

5. Għaliex lill-qamar il-poetessa tgħidlu fqajjar? (2 marki)

____

____

6. Lejn l-aħħar tal-poeżija, il-poetessa tfaħħar lill-qamar minflok tgħidlu fqajjar. Għaliex? (marka)

____

____

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet fuq il-poeżiji l-oħra.

7. Fil-poeżija **Niftakar** ta' Anton Buttigieg, il-poeta jgħid hekk: *"u l-kejk qisu torri bajdan".* X'terminu letterarju hu wżat hawnhekk? ______________________ (marka)

8. Ikkummenta dwar it-tip ta' ħajja li qed tgħix ir-refuġjata fil-poeżija ta' Mario Azzopardi. ____ (marka)

9. X'jissimbolizzaw il-passaġġi fil-poeżija ta' Ġorġ Borg? (marka)

____

10. *"<u>Qatt</u> lilhom ma trażżan il-bewsa tar-riħ?*

"<u>Qatt</u> lilhom ma tlajjem is-sħana tax-xemx?" (v.19-20) minn **Quo Vadis** ta' Rużar Briffa.

X'terminu letterarju qed juża l-poeta? ______________________ (marka)

11. X'kuntrast jeżisti bejn l-ewwel u t-tieni parti tal-poeżija **Niftakar** ta' Anton Buttigieg?

____

____ (marka)

12. Fil-poeżija **Quo Vadis** ta' Rużar Briffa, min hemm waħdu fuq l-għolja u biex qiegħda tistagħġeb? (2 marki)

____

____

ii. TAQSIMA TAL-PROŻA (15-il marka)

Aqra din is-silta ta' proża u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:-

Il-pannu kien ħrax daqs sandpaper ġdida. Hi u tfarfar it-trab minn fuqu ħassitu jigirfilha subgħajha twal u mqarqċa. Żammitha f'idejha għajjiena u bir-rabja li ħasset telgħetilha fawra li ħammritilha widnejha. ..... Kienet kaxxa żgħira tal-injam, miksija b'pannu blu li xi darba kien skur imma maż-żmien kuluru ntefa'. Fuq barra ma kien hemm l-ebda isem u l-ebda data. Ma xtaqitx tiftaħha għax bdiet tibża' li ma ssibx ġo fiha dak li kellha ssib.

(minn **Aqrali xi ħaġa ġdida, qaltilha** *— Clare Azzopardi)*

1. Min mar iġib il-kaxxa? (marka)

____

2. Fejn kienet moħbija l-kaxxa? (marka)

____

3. X'kien hemm fil-kaxxa? (marka)

____

4. *Il-pannu kien ħrax daqs sandpaper ġdida.*

It-terminu letterarju wżat hu ______________________ (marka)

5. Kif jidher il-kunflitt ġenerazzjonali f'din in-novella? (marka)

____

6. Xi xtaqet l-omm waqt li kienet qiegħda marida fis-sodda? (marka)

____

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet fuq in-novelli l-oħra.

7. X'kien jisimha l-Koranta, ta' min kienet devota u x'kienet titolbu? (3 marki)

____

____

____

8. Ir-raħal kien jikkawża tbatija psikoloġika lill-Koranta. Għaliex? (marka)

____

9. It-tfal li kienu jdejqu lill-Koranta kienu jiġu mwissija mis-Surġent tal-Pulizija. VERU/FALZ (marka)

10. Tkellem dwar il-bidla fil-burdata ta' Marta meta l-ittri ma baqgħux jiddeskrivu liż-żagħżugħ imma kellhom il-messaġġ ta' *"Marta, qed inpenġik"* fin-novella ta' Joe Friggieri. (marka)

____

11. X'ġara malli Marta rat it-tpinġija fin-novella **Ittri lil Marta** ta' Joe Friggieri? (marka)

____

12. Għid x'kien l-irwol tax-xwejjaħ fil-ħrafa **Ix-Xini Jimxi fl-Art** ta' Manwel Magri. (marka)

____

13. X'messaġġ twasslilna l-ħrafa **Ix-Xini Jimxi fl-Art** ta' Manwel Magri, meta ż-żagħżugħ u x-xwejjaħ għabbew sitt baħrin oħra magħhom? (marka)

____

Ġ. KOMPONIMENT (20 marka)

Agħżel wieħed u ikteb madwar 350 kelma fuq karta separata.

Aqsam f'paragrafi.

1. L-importanza tal-ivvjaġġjar għalina l-Maltin.
2. Fl-aħħar qtajt xewqti.
3. Ngħaddu mingħajr teknoloġija fid-dinja tal-lum?
4. Il-Festi Maltin—taħlita ta' reliġjon u folklor.
5. Irrakkonta esperjenza sabiħa f'ħajtek.
6. Li kieku kelli ngħix fi żmien ieħor.